

สารแพทย์ศาสตร์ศึกษา นอ. PSU Medical Education Newsletter

ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2539

Vol.3 No.4 October-December 1996

กิจกรรมแพทยศาสตร์ศึกษาในรอบปี

MERRY
MERRY
CHRISTMAS

บทบรรณาธิการ

ฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้ายของปี พ.ศ. 2539 กองบรรณาธิการได้รวบรวมกิจกรรมเด่นด้านแพทยศาสตร์ศึกษาของคณะฯ ในรอบปีที่ผ่านมา สรุปให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบอีกครั้งหนึ่ง สำหรับท่านที่ติดตามอ่านคอลัมภ์ประจำของเรา โปรดอดใจรออ่าน ฉบับรับขวัญปีใหม่ พ.ศ. 2540

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ กองบรรณาธิการขออวยพรให้ทุกท่านมีความสุข สมปรารถนา พบกันใหม่ปีหน้า สวัสดีค่ะ

This issue is the last issue of the year 1996. We hope the account of our medical education activities in the PSU has brought all of you up to date about new developments. The next issue will come back with more interesting and up dated med ed information.

We wish you a very happy new year.

ความ คืบหน้า...

กิจกรรม

ในการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรศึกษา

คณะกรรมการหลักสูตรร่วมระหว่างปริคlinikและคลินิก มีมติเห็นชอบในโครงร่างหลักสูตรระดับปริคlinikดังนี้

ปี 2 ภาคการศึกษาที่ 1

Block 1 : Introduction to Medical Science	5 wk
Block 2 : Body defense, Immunity and Infection	6 wk
Block 3 : Respiratory and Cardiovascular System	8 wk
Block 4 : Foundation of Clinical Practice and Medical Ethics I	1 cr

ปี 2 ภาคการศึกษาที่ 2

Block 5 : Digestive System and Nutrition	6 wk
Block 6 : Urinary and Reproductive System	6 wk
Block 7 : Clinical Immersion	3 wk
Block 8 : Community Medicine I	4 wk
Block 9 : Foundation of Clinical Practice and Medical Ethics II	1 cr

ปี 3 ภาคการศึกษาที่ 1

Block 10 : Nervous System, Locomotor and Behaviour	9 wk
Block 11 : Endocrine and Metabolism	4 wk
Block 12 : Community Medicine II	4 wk
Block 13 : Foundation of Clinical Practice and Medical Ethics III	1 cr

ปี 3 ภาคการศึกษาที่ 2

Block 14 : Hematology and Oncology	8 wk
Block 15 : Life Cycle	5 wk
Block 16 : Foundation of Clinical Practice and Medical Ethics IV	1 cr
Block 17 : Introduction to Clinical Medicine	4 wk

รวมทั้งสิ้น 72 weeks
(76 Credits)

❖ Foundation of Clinical Practice and Medical Ethics
จะมีการจัดการเรียนการสอนทุกบ่ายวันพฤหัสบดี

Planning educational curriculum

- Conceptual framework ✓
- Constraints & limitations ✓
- Learning environment ✓
- Educational objective ✓
- Selection of content (ระหว่างดำเนินการ)
- Learning resources and opportunities (ระหว่างดำเนินการ)
- Assessment method (ระหว่างดำเนินการ)
- Learning guide ✗

แพทยศาสตร์ศึกษา

สัมมนา

การประกันคุณภาพงานการเรียนการสอน

คณะแพทยศาสตร์ ได้จัดสัมมนา เรื่อง การประกันคุณภาพงานการเรียนการสอน ระหว่างวันที่ 18-19 เมษายน 2539 ณ โรงแรมหาดแก้วปรีณเซร์สอร์ท สงขลา เพื่อให้คณาจารย์ผู้รับผิดชอบงานด้านวิชาการจากภาควิชาต่าง ๆ ได้มาระดมความคิดร่วมกันเพื่อหาแนวทางและกำหนดเกณฑ์ไว้เป็นแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพงานการเรียนการสอนของคณะฯ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมกำหนดแนวทางในการนำเกณฑ์การประกันคุณภาพการเรียนการสอนไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ☆

อบรมเชิงปฏิบัติการ

Standardization of multimedia CAI and hypertext CAI

ลเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2539 ที่ผ่านมานายแพทย์อารักษ์ ทองปิยะภูมิ จากภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง Standardization of multimedia CAI and hypertext CAI ให้แก่อาจารย์และนักวิชาการศึกษาภายในคณะฯ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ในเรื่อง multimedia CAI ที่มีมาตรฐาน และนำเสนอรูปแบบตัวอย่างจาก CD-ROM พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติการทำ Hypertext ด้วย Winhelp Magician Pro 3.0 ☆

อบรมเชิงปฏิบัติการ

Teaching methods

สระหว่างวันที่ 25-26 กรกฎาคม 2539 งานแพทยศาสตรศึกษา ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง Teaching methods ณ ห้องประชุม 1 ชั้น 5 อาคารบริหารคณะแพทยศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับคณะอนุกรรมการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตร์ ในหัวข้อที่เป็นประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ประสิทธิภาพการรับรู้ การสอนให้คิด และการสอนจริยธรรม โดย ศ.นพ.ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร การสอนบรรยาย โดย ดร.วัน เดชพิชัย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และการเลือกสื่อการสอน โดย รศ.พดุมพงษ์ เล็กศิริรัตน์ จากมหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นต้น ☆

บรรยายพิเศษ

บทบาทผู้สนับสนุนงานวิชาการต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

วงานแพทยศาสตรศึกษา ได้จัดบรรยายพิเศษเรื่องบทบาทผู้สนับสนุนงานวิชาการต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของคณะฯ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2539 ณ อาคารบริหารคณะแพทยศาสตร์ โดย รศ.ดร.วิมลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้สนับสนุนงานวิชาการทั้งระดับภาควิชาและคณะฯ ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานที่ปฏิบัติ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนางานต่อไป การบรรยายในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

...ในสังคมอุดมศึกษา ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่จะทำให้อาจารย์มีชื่อเสียง แต่ละคนมีความสำคัญ ดังแผนภูมินี้

จะเห็นว่า กลุ่มอาจารย์และบุคลากร มีจำนวนใกล้เคียงกัน บางครั้งจำนวนบุคลากรอาจมากกว่าจำนวนอาจารย์ และในฐานะที่เราเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว ถ้า function งานไม่ชัดเจน หรือไม่ได้ทำงานอย่างเต็มที่ มหาวิทยาลัยก็จะวิ่งไปไม่ได้ไม่โตในวงล้อนี้ ฉะนั้นในฐานะที่เราเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งที่จะทำให้มหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ หลายคนมักคิดว่าเราทำงานหน้าที่อย่างนี้ เราไม่สำคัญ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดลักษณะขององค์กรที่ทำงานเจริญก้าวหน้า แต่ละคนจะต้องเห็นความสำคัญของตนเอง ไม่ว่าจะอยู่ในจุดใด ต้องเห็นความสำคัญองงานที่ทำ มีความภาคภูมิใจ

ถ้าในมหาวิทยาลัยมีแต่อาจารย์ และผู้บริหาร ก็คงดำเนินการกิจไปอย่างไม่เต็มที่นัก การดำเนินการกิจในมหาวิทยาลัยใด ๆ ก็ตาม ต้องมีบุคลากรกลุ่มหนึ่งเรียกว่า supporting staff ช่วยดำเนินงาน เพื่อให้งานดำเนินได้อย่างดี

เป็นหลักการว่า เมื่อเราเข้าไปเป็นสมาชิกของสังคมกลุ่มใด โดยบทบาทหน้าที่แล้ว ต้องทำให้สังคมกลุ่มนั้นก้าวหน้ามีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็ต้องกลับมามองว่างานที่ทำในฐานะที่เป็น supporting staff ซึ่งอาจจะสำคัญในจุดหนึ่ง ตัวเราเองอาจมองไม่เห็นความสำคัญของตนเอง แต่บัดนี้เราจะมองเห็นว่าในความเป็นจริง (จากรูป) จะเห็นความสำคัญว่า ถ้าขาดส่วนหนึ่งส่วนใดแล้ว การเดินของวงล้อจะสะดุด ถ้าบริบูรณ์เท่ากันหมด ล้อจะเดินไปอย่างเรียบง่ายไปสู่จุดหมายที่ต้องการ ☆

ในรอบปี...

ประชุมต่างประเทศ

Ensuring Professional Competence

เมื่อวันที่ 7-17 กรกฎาคม 2539 รศ.พญ.อุ๋นใจ กอนันตกุล ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญา และรศ.พญ.พรณทิพย์ ฉายากุล ได้เข้าร่วมประชุมนานาชาติ เรื่อง Ensuring Professional Competence ณ มหาวิทยาลัย New South Wales และดูงานด้านการจัดการเรียนการสอน ณ มหาวิทยาลัย Sydney ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ปัจจุบันความสามารถของอาชีพแพทย์ (Professional competence) จะครอบคลุมหลายด้านมากขึ้น กล่าวคือ

- การป้องกันและการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและครอบครัว
- การให้ความรู้แก่ชุมชน
- มีวิจยฐานในการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตามข้อมูลทางการแพทย์ (evidence based medicine)
- มีความสามารถในการจัดบทบาทของตนเองในระบบสาธารณสุขได้อย่างเหมาะสม
- มีความสามารถในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การทำงานเป็นทีมในส่วนของสาธารณสุข และส่วนอื่นของสังคมด้วย วิทยาการได้เน้นว่า **โรงเรียนแพทย์ไม่ควรคาดหวังที่จะผลิตแพทย์ที่เก่งกาจทุกด้าน** แต่ควรคาดหวังว่าจะผลิตแพทย์ที่มีความรู้พอควรและพร้อมที่จะเป็นผู้เรียน ผู้สังเกตการณ์ นักอ่าน นักคิด และนักทดลองหลังจากการสำเร็จการเรียนแพทย์ ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเปรียบเทียบระบบการเรียนการสอนเก่า-ใหม่

Old

- Prescription
- Episodic
- Reactive
- Content oriented
- Program driven
- Extrinsic motivation
- Often extend beyond everyday practice

New

- Description
- Continuous
- Proactive
- Process oriented
- Change driven
- Intrinsic motivation
- On everyday practice

สำหรับการเยี่ยมชมดูงาน ณ มหาวิทยาลัย Sydney มีข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งนี้ กล่าวคือ

มหาวิทยาลัย Sydney จะเริ่มใช้หลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2540 โดยจะยกเลิกการเรียนการสอนแบบเดิมทั้งหมด ในปี 2539 ได้หยุดรับนักศึกษาแพทย์เพื่อเตรียมตัวสำหรับการปรับเปลี่ยนใช้หลักสูตรใหม่นี้ โดยมี

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ

1. Basic and Clinical Theme
2. Patient and Doctor Theme
3. Community and Doctor Theme
4. Personal and Professional Theme

ระยะเวลาในการศึกษามีทั้งสิ้น 4 ปี โดยรับนักศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีและผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยตั้งไว้ การจัดการเรียนการสอนระดับชั้นปริคลินิกแบ่งเป็น 9 blocks เป็นแบบ System-based และมีการประเมินเพื่อดูความพร้อมก่อนขึ้นชั้นคลินิก

ในระดับคลินิกจะเป็นรูปแบบ Integrated clinical attachment rotating practice placement และ Pre-Internship placement โดยให้มีการผสมผสานและลดความซ้ำซ้อนให้มากที่สุด

การเรียนการสอนใน block สุดท้ายเป็น Pre-Internship โดยนักศึกษาจะต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองทางคลินิก เพื่อพร้อมที่จะจบเป็นแพทย์ โดยมีคณะกรรมการประเมินทุกสัปดาห์

Assessment of Clinical Competence in Medicine

ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2539 รศ.พญ.ลัดดา เหมาะสุวรรณ และ ผศ.พญ.จิตติมา สุนทรสัง ได้เข้าร่วมประชุมเรื่อง Assessment of Clinical Competence in Medicine ณ เมืองบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งจัดโดย Australian Medical Council การประชุมครั้งนี้มีแพทย์จากสถาบันต่าง ๆ ทั่วประเทศออสเตรเลีย ประมาณเกือบ 100 คนเข้าร่วม มีส่วนน้อยจากต่างประเทศ เนื้อหาของการประชุมประกอบด้วย Plenary lectures, Workshop sessions และ Poster presentations

ในส่วนของ Plenary lectures มีการบรรยายเรื่อง Guidelines to Assessment of Clinical Competence, Methods of Assessment in Certification, Impact of Assessment on Learning การบรรยายได้หลักการที่สำคัญของการประเมินความรู้ทางคลินิกโดยใช้ test ต่าง ๆ กัน เพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามก็ต้องประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่นเดียวกันคือ defining what is to be tested, selecting testing formats and methods, administering tests, developing and scoring tests, setting standards, reporting scores and item banking การประเมินความรู้ อาจทำเพื่อตัดสินการเรียนชั้น การสำเร็จการศึกษา หรือใช้เป็นการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในชั้นต่อไปก็ได้

สำหรับ Workshop sessions นั้น ผู้เข้าร่วมประชุมจะเลือกเข้าได้คณะ 4 sessions ซึ่งได้เลือก Training and Using Standardized Patients, Assessing Professional Behaviours and Attitudes, Progress testing, Developing and Running and OSCE สิ่งที่เป็นความรู้ใหม่และในระบบการศึกษาของเรายังไม่ได้เริ่มใช้ก็คือ การประเมิน Professional Behaviours and Attitudes, Progress testing ซึ่งทำได้ค่อนข้างยากและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย แต่ standardized patients และ การสอบแบบ OSCE เป็นสิ่งที่จะทำได้ง่ายกว่าและสามารถปฏิบัติได้ในสภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน ☆

ผศ.พญ.จิตติมา สุนทรสัง

ข้อสังเกต

1. ได้ตามเหตุผลถึงการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ได้รับคำตอบว่าเป็นผลจากการประเมินโดยนักศึกษาแพทย์ทุกมหาวิทยาลัยทั่วประเทศออสเตรเลียถึงสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาพบว่าไม่มีโรงเรียนแพทย์เพียงแห่งเดียว (Newcastle) ที่ได้จัดหลักสูตรแบบผสมผสานนี้ ที่นักศึกษาพอใจกับระบบการศึกษาและมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะออกไปปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ
2. ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์กลุ่มอาจารย์ที่มาร่วมประชุมในการสร้างหลักสูตรใหม่ พบว่ามีความร่วมมือสูงมาก ทุกคนเต็มใจและรู้สึกสนุก เห็นว่าเป็นงานที่ทำด้วยความเป็นครู และได้พัฒนาตนเองด้วย
3. สิ่งทีทางกลุ่มครูและนักการศึกษาค่อนข้างกังวลในการสร้างหลักสูตรคือการไม่ได้รับการประเมินจากนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลทำให้หลักสูตรไม่มีการปรับหรือพัฒนา ☆

รศ.พญ.อุ๋นใจ กอนันตกุล

Workshop on Clinical Teaching

16-20 September 1996

The Faculty of Medicine, PSU recently held the workshop on clinical teaching which was sponsored jointly with the Ministry of University Affairs, the Faculty of Medicine, PSU and the Consortium. Forty participants and ten observers from various departments and medical schools in Thailand attended. The speakers were Professor Arie Rotem, Dr Peter Harris and Dr Phillip Crowe, from the School of Medical Education, the University of New South Wales, Australia.

During the five-day workshop, Professor Arie and his team shared knowledge about teaching and learning in clinical setting, gave everyone some time to reflect on good and bad learning experiences and gave guidelines and techniques for practical application. Also, group discussions in which participants from all medical schools and the speakers had the opportunity to talk about their experiences, made this workshop very beneficial to those who attended.

Although different teaching techniques were presented, "Teaching on the Run" was the most interesting to seminar participants. Some of the interesting points are highlighted below :

What is "Teaching on the run"?

- Making the most of every and any teaching opportunity

Objectives :

- Explore opportunities for less structured clinical teaching
- Discuss ways of integrating teaching with patient care
- Introduce "microskills" of clinical teaching

The advantage of "Teaching on the run" :

- Teaching as you work
- No or minimal teaching preparation
- Learning occurs in real life, relevant settings
- Chance to directly apply what has already been learned in more structured teaching sessions
- Often one on one teaching which offer direct assessment of the student

Where to teach?

- Formal settings : Ward rounds, Clinics, Operating theatres
- Informal settings : walking the corridor, scrubbing up, on the phone

When to teach?

- Anytime
- Integrate teaching with routine patient care
- Tailor teaching to patient needs and clinical load

How to teach?

- Create the right environment
- Acknowledge junior doctors and students as important members of your team
- Have a positive attitude
- Establish what students know

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผลิตโดยอาจารย์และนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ใช้บนคอมพิวเตอร์ Macintosh)

1. Skin lesions	พญ.กนกพร จิรัฐติกาลวงศ์
2. การใช้ฝอยละเอียดในการรักษา	พญ.ศิริพร หิรัญนิรมล
3. Traumatic intracranial hemorrhage	พญ.ศรสุภา ลิ่มเจริญ
4. Blood Transfusion in anesthetic practice	พญ.ลักขมีย์ ชาญเวชช์
5. Pap smear	พญ.สายบัว ชีเจริญ
6. Test ortho	ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์
7. Common external eye disease	พญ.สุภาภรณ์ เตังไตรสรณ์
8. CA cervix	นพ.เต็มศักดิ์ ฟังรัมย์
9. Upper Airway Obstruction	นพ.วิฑูร ลีลามานิตย์
10. Imaging of urologic injuries	พญ.อุทิศ ตันรัตนาวงศ์
11. Ischemic heart	นพ.ชาดา ยิบอินซอย
12. Cleft Lip and/or Cleft Palate	นพ.วิชัย ชีเจริญ
13. Test ortho ตอนที่ 2	พญ.สุขจันทร์ พงษ์ประไพ
14. Diabetic Retinopathy	นพ.สุเรนทร์ วิริยะเสถียรกุล
15. Axilla	นพ.เกษม แก้วอ้อม
16. Iron metabolism	อ.ปิยรัตน์ สุรพฤกษ์
17. Insomnia	พญ.สาวิตรี อัมผางค์กรชัย
18. Management of amputation	พญ.สุขจันทร์ พงษ์ประไพ
19. Short stature	พญ.สมจิตร์ จารรัตน์ศิริกุล
20. Chest Tube Insertion	นพ.สุเทพ พัททภิณณาเงินกิจ
21. Upper GI bleeding	นพ.ปริญญา สุนทราภรณ์ชัย
22. Appendectomy	นพ.ชิต เพชรพิเชฐเชียร
23. Sterile technique	นศพ.เอกวีร์ ชิวรุ่งโรจน์ และ
นศพ.อัญชลี เพทายนันลือ

